

Razstava učil v Ljubljani.*)

Kranjska IV. deželna učiteljska skupščina, ki je trajala samo dobro uro, je imela večji in boljši uspeh kakor vse tri njene prednice. Pri III. deželni učiteljski skupščini je bilo stavljenih in tudi sprejetih celo vrsto raznih predlogov v prilog ljudskemu učiteljstvu in šolstvu, a izvršil se ni niti eden. Pri letošnji deželni učiteljski skupščini je bil pa stavljen in tudi enoglasno sprejet en sam predlog, ki je pa velike važnosti in dalekosežnega pomena ne samo za kranjsko, ampak sploh za vse avstrijsko učiteljstvo. Predlog, da legitimni zastopniki kranjskega učiteljstva toliko časa ne bodo zborovali, dokler učiteljstvu ne izboljšajo plač, kakor zahteva § 55. drž. šolskega zakona, je imel en sam namen, in sicer pokazati svetu, v kaki bedi se nahaja kranjsko učiteljstvo in kako malo se brigajo poklicani faktorji za izboljšanje plač kranjskemu učiteljstvu. Ni naš namen, ob tej priliki obširneje se baviti s tem perečim vprašanjem, saj so že mnogo pisali vsi avstrijski in tudi izvenavstrijski učiteljski in politični listi prav po zaslugi in zaradi neustrašenosti naših vrlih delegatov o bedi kranjskega učiteljstva, ki je pravi škandal XX. stoletja. Skrbeli pa bomo, da se bo o tem škandalu še pisalo.

Drugi veliki uspeh te zgodovinske IV. kranjske deželne učiteljske skupščine pa je bila razstava učil.

Res čudno je, da ima kranjsko, do mozga izžeto in sestradano učiteljstvo še toliko moralnih in fizičnih sil v sebi, da priredi tako velikansko in tako dovršeno razstavo, kakršne bržkone še ni bilo v Avstriji. Ta drugi uspeh zadnje deželne učiteljske skupščine je pač najboljši dokaz in živa priča trudoljubivosti, delavnosti vztrajnosti in ljubezni do stanu in našega naroda, ki jo goji trpeče kranjsko učiteljstvo v svojih dobrih in odkritih srcih. Ko bi bili poklicani činitelji tako vneti in tako naklonjeni učiteljstvu, kakor je ono vneto in naklonjeno šoli, bi stal naš narod na drugačni stopnji blaginje kakor se pa, žal, nahaja dandanes.

Pa škoda časa in besedi, zakaj tisti, ki imajo v rokah usodo kranjskega učiteljstva, nimajo src za nas, ampak negujejo na rovaš učiteljstva in ljudstva svoje lastne osebne koristi ter pobijajo z gnusnimi sredstvi svojega političnega nasprotnika, svoj narod pa pehajo v pogubo in nesrečo!

Po tem kratkem uvodu preidimo k razstavi sami.

Razstava je bila nastanjena v 20. sobah na šentjakovski dekliški šoli in deloma tudi na II. mestni šoli.

V pritličju šentjakobske šole so bila razstavljena učila za veronauk, nazorni nauk, računstvo in geometriško oblekoslovje, razna učila, ki so jih priredili učitelji sami in pa raznovrstna učila, ki jih je razstavila tvrdka Pichlerjeva z Dunaja.

V prvem nadstropju so bili razstavljeni pismeni in risalni izdelki ljubljanskih deških ljudskih šol. Bled, Bohinjska Bistrica, Loški potok in Postojna; na desni strani pa učila za domoznanstvo, Kranjsko ter risalni izdelki c. kr. učiteljskega v Ljubljani. Na hodniku so pa razpostavile svoje izdelke tvrdke Bonač, Bahovec, Petrič in Pichler.

V drugem nadstropju je bila razstava učil ljudskih šol litijskega in krškega okraja, učila za prirodopis, prirodoslovje, za zemljepisje in zgodovino in učila za obravnavo Avstrije.

*) Tega poročila nismo prijaviili prej, ker nam je vedno primanjlo prostora.

V telovadnici II. mestne šole so bili pa razstavljeni risarski izdelki krške meščanske šole in v 2. nadstropju na hodniku krasna tehnološka zbirka, ki jo je zbral in priredil g. nadučitelj Fr. Gabršek.

To je torej splošni pregled razstave; nadrobneje bomo poročali v prihodnjih številkah. (Dalje.)

Za odpravo krajevnega plačilnega sistema v Istri.

V članku z gorenjim naslovom, ki smo ga priobčili v 38. in 39. številki, je več stvarnih tiskovnih pogreškov in drugih neljubih pomot, ki jako kvarijo spis in se morajo že v interesu zadeve same in pa tudi zaradi eventualnih ugovorov in očitaj vsekakor popraviti.

1. V 38. številki, str. 324., v prvi polovici »Razkaza 1.« vrsta zadnja, predal zadnji, mora stati **28** in ne 82.

2. V 39. številki, str. 334., pod »Razkazom 5.«, kolona 2., vrsta 5., je izpadla številka 3, in bi moralo namesto 8920 stati **83920**.

3. V isti številki, str. 335., kolona 1., vrsta 23. odzgoraj mora biti število **145** in ne 135.

4. Med 37. in 38. vrsto v isti koloni mora stati: Za 191387 slovanskih prebivalcev je izdala dežela na letnih plačah, opravičinah in krajevnih dokladah 166220 K, za 137502 italijanskih prebivalcev pa 279200 K, torej za **53885** manj prebivalcev italijanske narodnosti je potrosila dežela pod navedenimi naslovi **112980 K** več za šolstvo na leto in ravno viceversa pa na škodo slovenskemu prebivalstvu, tako da je prišlo na 1 slovanskega prebivalca v šolske namene v istem letu le **0-8685 K**, na 1 italijanskega prebivalca pa **2-0305 K**, to je 1 Italijana ceni istrski deželni zbor skoraj trikrat toliko, kolikor enega Slovana! Kako sta se tu upoštevali enakopravnost in človeško dostojanstvo?

5. V isti številki, str. 335., kolona 2., vrsta 19. in 30., odpade v dotičnem številu desetinska pika, na konci 36. in v začetku 37. vrste mora stati beseda »zamenjamo« namesto »izvzamemo«.

Resolucijo, ki je bila enoglasno sprejeta koncem tega poročila, smo doslovno priobčili že v 34. številki na strani 284 in 285.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Novomeško okrajno učit. društvo. Na podlogi odborovega sklepa se vrši dne 12. t. m. ob 1. popoldne v I. razredu dekliške ljudske šole v Rudolfovem izredno zborovanje novomeškega okr. učit. društva, da izreče zbrano učiteljstvo delegatom dež. učit. skupščine na odločnem nastopu priznanje in zaupanje. Ker je zadeva stanovsko jako nujna in važna, je želeli čim večje udeležbe. Če bi pa bil kdo čč. tovariš ali tovarišev zadržan, udeležiti se zborovanja osebno, naj upošlje pismeno svojo zaupnico! V slogi je moč!

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja zboruje v četrtek, dne 12. oktobra ob 1/4. popoldne v šoli na Rakeku. Dnevni red. Poročilo o 4. deželni učiteljski skupščini 2. Članarina za leto 1906. 3. Nasveti. K mnogobrojni udeležbi vabi. Odbor.

Postojnskega učiteljskega društva izredni občni zbor se vrši v Postojni v nedeljo, dne 15. oktobra t. l. popoldne ob 4 uri v šoli. Dnevni red: 1.) Poročilo o deželni učiteljski konferenci; 2.) Razni predlogi. K temu zboru se vabi vse učiteljstvo.